

Lausunto sote-uudistuksen siirtolaskelmien muuttamista koskevasta asetuksesta.

Khall 22.05.2023 § 91
381/03.00/2023

Valmistelija

Hallintojohtaja Tommi Koskinen, p. 046 8207

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta lausuntoa luonnoksista valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun asetuksen (1393/2022) 7 §:n ja valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun asetuksen (1392/2022) 5 §:n muuttamisesta.

Kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedoissa on tullut esiin tilanteita, jotka mahdollisesti vääristävät merkittävästi sote-uudistuksen rahoituksen siirtoon liittyviä laskelmia. Kuntien raportoimat tiedot eivät kaikilta osin vastaa kustannuksia, jotka palvelujen järjestämiseen menee yhden vuoden aikana. Tämän takia sääntelyä rahoituksen siirrossa huomioon otettavista kustannuksista on tarpeen tarkentaa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun asetuksen 7 §:ssä säädetään siirtolaskelmien tarkistamisesta. Pykälää täydennettäisiin sääntelyllä, jonka mukaan kunnan vuosille 2021 ja 2022 kirjaamat kulut ja tuotot voitaisiin ottaa rahoituksen siirtolaskelmassa huomioon kunnan Valtiokonttorille ilmoittamista tilinpäätöstiedoista poiketen, jos kyseisen kunnan tilinpäätöstieto muutoin merkittävästi vääristäisi laskelmia yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen osalta. Tieto otettaisiin huomioon kuntien välillä tasapuolisella tavalla siten, että siirtyvät kustannukset vastaavat yhden vuoden palveluiden järjestämisen kustannuksia.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun asetuksen 5 §:ssä säädetään hyvinvointialueiden rahoituksen laskelmien tarkistamisesta vuonna 2023. Pykälää täydennettäisiin siten, että myös hyvinvointialueiden koko maan rahoituksen tarkistamista koskevissa laskelmissa otettaisiin huomioon vastaavasti rahoituslaskelmia merkittävästi vääristävät tiedot. Erikseen arvioidaan vielä, täydennetäänkö hyvinvointialuekohtaisia siirtymätasauksia koskevaa sääntelyä vastaavalla tavalla.

Tausta

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset määräytyvät sen perusteella, mitä kunnat ovat raportoineet kustannuksiksi vuosina 2021 ja 2022. Siirtyvät kustannukset vaikuttavat siihen, kuinka paljon kunnat saavat valtionosuutta ja hyvinvointialueet valtion rahoitusta vuodesta 2023 lähtien.

Tavoitteet

Ehdotetun sääntelyn tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituksen siirron toteutuminen lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Kunnilta hyvinvointialueille siirtyvää

kustannusta koskevat tiedot otettaisiin huomioon kuntien välillä tasapuolisella tavalla siten, että siirtyvät kustannukset vastaavat yhden vuoden palveluiden järjestämisen kustannuksia.

Siirtolaskelmissa otettaisiin oikaistuina huomioon seuraavat kuntakohtaiset erät silloin, jos erä merkittävästi vääristäisi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta:

- pelastustoimen takautuvat varallaolokorvaukset
- sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kuntayhtymien ja muiden sote-yhteistyöorganisaatioiden ja pelastuslaitosten yli- ja alijäämät ja takautuvat yli- ja alijäämät
- sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot
- Takautuvien palkkaharmonisointikustannusten huomioon ottamisesta on jo säädetty asetuksissa aikaisemmin.

Tiedot otettaisiin huomioon kuntien ja kuntayhtymien ja niitä vastaavien hyvinvointialueiden valtiovarainministeriölle toimittaman selvityksen sekä muun muassa taloustietojen raportoinnista ja tilinpäätöksistä saatavan muun selvityksen perusteella. Kuntien ja hyvinvointialueiden selvitystä pyydetäisiin kyselyllä kesäkuun 2023 aikana.

Tarkoituksena on, että asetuksen mukaisilla tiedoilla oikaistu siirtolaskelmaluonnos olisi valmis viimeistään 31.8.2023. Kunnat ja hyvinvointialueet voisivat vielä esittää valtiovarainministeriölle huomioita laskelmaluonnoksesta syyskuun 2023 aikana.

Lopullinen siirtolaskelma on kuntien vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta ja hyvinvointialueiden vuoden 2024 rahoitusta koskevien päätösten perusteena.

Lausuntopyynnön materiaalit löytyvät osoitteesta: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Ehdotus Pyhtään kunnan näkemykseksi asiassa:

Pyhtään kunta pitää tärkeänä, että siirtolaskelmia tarkastetaan ja lopullisten valtionosuuspäätösten osalta pyritään mahdollisimman oikeudenmukaiseen lopputulokseen. Kunta haluaa kuitenkin nostaa esille seuraavat seikat:

- On tärkeää, että tehtävä tarkastustyö on resursoitu siten, että VM pystyy aidosti tekemään tarkastelun kuntakohtaisesti.
- Esitetty merkittävän vaikutuksen kynnys (30 €/asukas) on liian korkea. Erityisesti pienten kuntien taloudessa tulee tulevaisuudessa korostumaan jokaisen euron merkitys. Esimerkiksi 10 € voisi olla lähempänä oikeudenmukaista tasoa.
- Ns. edelläkävijäkuntien (vapaaehtoisien kuntayhtymän jo ennen uudistusta perustaneet) asemaan tulee kiinnittää huomiota. Keskeinen seikka tässä on erityisesti palkkaharmonisoinnin kustannukset, jotka nämä kunnat ovat jo maksaneet. Esimerkiksi Kymenlaaksossa harmonisoinnin kustannuksia kohdentuu merkittävässä määrin tarkasteluvuosille.

- Saattaisi olla myös kohtuullista tarkastella erilaisten sote-kuntayhtymien kustannuskehitystä rahoituksessa huomioon otettavien vuosien aikana.

Esimerkiksi Kymenlaaksossa kustannusten kasvu on ollut nimenomaan 2021-2022 aikana erittäin merkittävää. Olisiko näissä kustannuksissa jokin erillinen muutosrajoitin mahdollinen, jotta päästäisiin todelliseen vuositason pitemmällä aikavälillä.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa asiassa selostusosan mukaisen lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.